

### СИТУАЦІЙНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО ОПЕРАТОРА ПОШТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ НА РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

В статті розкрито фінансовий стан Укрпошти на ринку фінансових послуг. За допомогою сучасних методик дослідження визначено перспективні напрямки діяльності підприємств поштового зв'язку. Одним з найперспективніших напрямків розвитку поштової служби в сучасних умовах є розвиток поштово-фінансових послуг. Тому актуальною є проблема вибору можливих організаційно-економічних форм розвитку підприємств поштового зв'язку на ринку фінансових послуг. Для збільшення своєї прибутковості Укрпошта розпочала шукати нові потоки доходу, тому запропоновано підхід що – до об'єднання Укрпошти з Ощадбанком. Оператор поштового зв'язку найбільш доступне для всіх категорій споживачів у будь-якому населеному пункті, а також є найбільш стабільними посередниками, до якого існує висока довіра з боку літніх споживачів.

**Ключові слова:** фінансові послуги, фінансовий ринок, небанківські фінансові організації.

*Літманска Ірина*

### СИТУАЦИОННЫЙ АНАЛИЗ РАЗВИТИЯ НАЦИОНАЛЬНОГО ОПЕРАТОРА ПОЧТОВОЙ СВЯЗИ НА РЫНКЕ ФИНАНСОВЫХ УСЛУГ

В статье раскрыто финансовое состояние Укрпочты на рынке финансовых услуг. С помощью современных методик исследования определены перспективные направления деятельности предприятий почтовой связи. Одним из самых перспективных направлений развития почтовой службы в современных условиях является развитие почтово-финансовых услуг. Поэтому актуальной является проблема выбора возможных организационно - экономических форм развития предприятий почтовой связи на рынке финансовых услуг. Для увеличения своей доходности Укрпочта начала искать новые потоки дохода, поэтому предложен подход к объединению Укрпочты со Сбербанком. Оператор почтовой связи наиболее доступно для всех категорий потребителей в любом населенном пункте, а также являются наиболее стабильными посредниками, к которому существует высокое доверие со стороны пожилых потребителей .

**Ключевые слова:** финансовые услуги, финансовый рынок, небанковские финансовые организации.

*Lititanskas Iren*

### SITUATIONNIY ANALYSIS OF THE NATIONAL POSTAL OPERATORS IN THE FINANCIAL

In the article the financial position Ukrpochty the financial services market . With modern methods of research the prospective activities of post offices . Odnym the most promising of the postal service in the current environment is the development of postal financial services. So important is the problem of choice of possible organizational forms of economic development of post offices for financial services. To increase its profitability Ukrpochta started to look for new revenue streams , so an approach that - to unite Ukrpochty with Sberbank . Operator mail services most affordable for all consumers in any locality, but also the most stable intermediaries to which there is high confidence of older consumers.

**Keywords:** financial services, financial markets, non-bank financial institutions.

**Постановка проблеми.** Поштовий зв'язок являє собою важливу складову частину економічної та соціальної інфраструктури держави. Послуги поштового зв'язку сприяють розвитку різноманітних сфер бізнесу, виступають у ролі комунікаційного механізму, доступного для усіх прошарків населення, особливо в період глобалізації та становлення ринкової економіки. Відповідно до Дохінської поштової стратегії, одним з найперспективніших напрямків розвитку поштової служби в сучасних умовах є розвиток поштово-фінансових послуг. Тому виникає проблема вибору можливих організаційно-економічних форм розвитку підприємств поштового зв'язку на ринку фінансових послуг [1, с. 35].

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Питання створення підприємства поштового зв'язку, як бізнес – моделі надання інтегрованих поштових і фінансових послуг обґрунтовано в роботі [2, с. 32]. Формування віртуального поштового ощадного банку, який інформаційно об'єднає поштові відділення розглядається в роботі [3, с. 183]. Концепцію створення Поштового банку запропонував Мещеряков Г.Ю. [4, с. 23]. Але в перелічених працях недостатньо повно вирішені питання щодо вибору оптимального у сучасних умовах варіанту розвитку підприємства поштового зв'язку на ринку фінансових послуг України, також немає чіткого стратегічного плану

інтеграції національного оператора поштового зв'язку (УДППЗ «Укрпошта») із іншими установами, що надають фінансові послуги.

Тому **метою** статті є ситуаційний аналіз розвитку Укрпошти на ринку фінансових послуг задля обґрунтування та вибору оптимальної (з точки зору економічної ефективності та соціальної значущості) організаційно-економічної форми розвитку підприємства поштового зв'язку на ринку фінансових послуг України.

**Виклад основного матеріалу дослідження:** Ринок фінансових послуг, як одна з найважливіших сфер національної економіки, забезпечує накопичення і розподіл фінансових ресурсів та надання фінансових послуг, взаємодію учасників цього ринку (з надання та споживання послуг) за правилами, визначеними законами та іншими актами законодавства. Критерієм розподілу всієї сукупності організацій, що надають фінансові послуги на банківські і небанківські, є фінансові організації, які виконують ці організації, а саме:

– для банківських організацій найхарактернішим є виконання комплексу трьох основних операцій: депозитних, кредитних і розрахунково-касових;

– для небанківських організацій ці операції не є основними, але вони можуть акумулювати вільні грошові кошти юридичних і фізичних осіб та розміщувати їх на фінансовому ринку з метою одержання прибутку або заощадження реальної вартості фінансових ресурсів.

Небанківські фінансові організації є організаціями, які так само як і банки, є важливими елементами фінансової інфраструктури країни. До небанківських нефінансових організацій відносяться юридичні особи - суб'єкти підприємницької діяльності, які мають визначене законом право на надання фінансових послуг. До їх складу входять: страхові, лізингові, факторингові компанії, недержавні Пенсійні фонди, ломбарди, іпотечні фонди, кредитні товариства, інші фінансові організації. Також до небанківських нефінансових організацій входить Національний оператор поштового зв'язку, діяльність якого забезпечується об'єктами зв'язку: поштовими відділеннями зв'язку, поштамтами, центрами поштового зв'язку, отже він є сегментом ринку фінансових послуг, розширюючи можливість їх надання у будь-якому регіоні країни. До складу ринку фінансових послуг входять:

– споживачі фінансових послуг (замовники послуг): фізичні і юридичні особи;

– установи з надання фінансових послуг: банківські і небанківські установи.

До небанківських установ належать фінансові і нефінансові установи. Фінансові установи це: страхові, факторингові, лізингові, інвестиційні компанії, недержавні пенсійні фонди, кредитні спілки, ломбарди і фінансові компанії. До нефінансових установ входить оператор поштового зв'язку та іншу юридичні особи. Всі вони працюють на ринку фінансових послуг та надають такі послуги: надання послуг у борг, у тому числі і на умовах фінансового кредиту; притягнення фінансових активів із зобов'язанням наступного їхнього повернення; переказ коштів; випуск платіжних документів, платіжних карт, дорожніх чеків; надання гарантій і поручництва; дочірнє управління фінансовими активами; діяльність з обміну валют; фінансовий лізинг; факторинг; послуги у сфері страхування і накопичувального пенсійного забезпечення; торгівля цінними паперами; інші операції, які відповідають критеріям, визначеним у пункті 5 частини першої статті Закону «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг»[5].

Фінансовий ринок – це система економічних відносин, що виникають між його прямими учасниками при формуванні попиту і пропозиції на специфічні послуги – фінансові, пов'язані з процесом купівлі-продажу, розподілу та перерозподілу фінансових активів, які знаходяться у власності суб'єктів національної, регіональної та світової економіки [6, с. 93].

Фінансовий ринок забезпечує накопичення і розподіл інвестиційних ресурсів та надання фінансових послуг, взаємодію постачальників і споживачів цих послуг за законодавчо визначеними правилами. Фінансовий ринок управляє потоком інформації, заохочує тих, хто виконує правила, карає порушників і гарантує кожному інвестору, що він може розбагатіти чи збанкрутувати на зовсім рівних умовах з усіма іншими.

Механізм функціонування фінансового ринку забезпечує виявлення обсягу та структури попиту на окремі фінансові активи, своєчасне задоволення тимчасових потреб в залученні капіталу із зовнішніх джерел різних категорій споживачів.

Складовими фінансового ринку виступають грошово-кредитний ринок, страховий ринок, ринок цінних паперів, ринок послуг спільного інвестування, ринок недержавних пенсійних послуг та інші ринки фінансових послуг.

В умовах активізації конкуренції на ринку послуг зв'язку на перший план виходить проблема ситуаційного аналізу ринку послуг поштового зв'язку з метою вивчення основних тенденцій та перспектив розвитку УДППЗ «Укрпошта» на цьому ринку на підставі формування відповідної стратегії [7, с. 254]. Підприємство обслуговує своїх клієнтів через Єдину національну мережу поштового зв'язку та використовує цю можливість, розвиваючи нові продукти та служби, з метою зміцнення своїх послуг та довіри клієнта. Сьогодні Укрпошта надає такі послуги: універсальні; послуги поштового зв'язку; послуги, пов'язані з іншою підприємницькою діяльністю: торгівля; видавнича діяльність; послуги, що надаються переважно юридичними особами; транспортні послуги.

Ситуаційний аналіз являє собою дослідження поточного стану та перспектив розвитку суб'єкта підприємницької діяльності у взаємозв'язку зі станом зовнішнього ринкового середовища, що оточує даний суб'єкт, тобто в умовах розвитку ринку телекомунікаційних послуг. Результати дослідження ринку дозволять приймати ефективні рішення з управління підприємством зв'язку. Проведені за допомогою сучасних методик дослідження дозволять визначити перспективні напрямки діяльності підприємства та шляхи розширення сфери діяльності, а також виявити зони підвищеного ризику на ринку, що розвивається, послуг зв'язку.

Методами ситуаційного аналізу є: SWOT-аналіз, GAP-аналіз, PEST-аналіз, Матриця Ansoff, модель конкурентних сил Портера (Porter's model) і матриця можливостей по товарах/ринках Бостонської консалтингової групи (матриця БКГ).

Так, на підставі проведеного автором SWOT-аналізу ринку послуг поштового зв'язку та діяльності УДППЗ «Укрпошта» на цьому ринку встановлено, що сильними сторонами розвитку впровадження фінансових послуг є те, що оператори поштового зв'язку найбільш доступні для всіх категорій споживачів у будь-якому населеному пункті, а також є найбільш стабільними посередниками до яких в обслуговуванні існує вища довіра з боку споживачів.

Так, з 1 травня 2000 р. в Укрпошті впроваджено послугу з пересилання електронного переказу між обласними центрами України. За організацією корпоративної мережі до автоматизованої системи "Електронний переказ" було підключено всі поштамти, вузли зв'язку та деякі відділення поштового зв'язку обласних центрів України. Сьогодні дана послуга надається в усіх об'єктах поштового зв'язку.

7 жовтня 2003 р. в Укрпошті, завдяки приєднанню до довгострокового проекту Всесвітнього поштового союзу «Міжнародна фінансова система» (МФС), вперше здійснено обмін міжнародними електронними переказами (з Росією), що дало змогу значно скоротити терміни пересилання міжнародних поштових переказів.

З 2005 р. Укрпошту взято на облік у Державній комісії з регулювання ринків фінансових послуг як юридичну особу, що може надавати фінансову послугу – поштовий переказ. Національним банком України (НБУ) видано підприємству генеральну ліцензію на здійснення валютних операцій.

У 2006 р. запроваджено новий продукт – ТМО («телеманіордер»). Першою країною, з якою було започатковано обмін міжнародними електронними переказами, стала Португалія. З того ж року розпочато приймання та виплачування міжнародних електронних переказів в іноземній валюті (на базі 29 крупних об'єктів поштового зв'язку Укрпошти), одержано генеральну ліцензію на здійснення валютних операцій, якою НБУ надав дозвіл Укрпошті здійснювати також і діяльність з обміну валют (лише в межах приміщень структурних підрозділів підприємства та без можливості укладання агентських угод щодо здійснення діяльності по обміну валют з іншими особами).

У 2011 р. Укрпошта приєдналась до мережі Єврожиро. Для здійснення обміну грошовими переказами систему Єврожиро використовують майже всі поштові служби європейських країн. До мережі підключено 60 поштових служб, банків та інших фінансових установ з 52 країн світу. Укрпошта отримала можливість укласти угоди про обмін міжнародними переказами з країнами, в яких знаходиться значна кількість трудових мігрантів з України.

Обмін міжнародними електронними переказами здійснюється через мережу МФС з 11 країнами: Росією, Казахстаном, Литвою, Азербайджаном, Вірменією, Молдовою, Білоруссю, Естонією, Узбекистаном, Таджикистаном (м. Душанбе) та Францією; через мережу Єврожиро з Іспанією, Польщею, Хорватією, Латвією, Боснією та Герцеговиною та Угорщиною.

Оцінивши свої можливості, Укрпошта почала співпрацювати з липня 2006 р. з «Дельта Банком» і видавати споживчі кредити через свої відділення. Згідно з договором, зусиллями «Дельта Банку» було проведено навчання персоналу поштових відділень, а також створення

нових робочих місць. Зі свого боку Укрпошта надала банку можливість продавати продукти фінансового закладу (в першу чергу, кредити) через власну мережу.

Доходи від надання фінансових послуг національного оператора поштового зв'язку представлено в таблиці 1.

Таблиця 1

Фактори зростання доходів 2012-2013рр.

	Послуги	Доходи, тис. грн.		
		2013 р.	2012 р.	+/-, тис. грн.
1	Загальні доходи (без ПДВ) всього	4055370,9	3872193,6	183177,3
1.1	Доходи від надання послуг поштового зв'язку	3163559	2998263,0	165296
	– письмова кореспонденція	890837,9	843314,8	47523,1
	–відправлення з оголошеною цінністю	21489,1	25807,4	-4318,3
	– посилки	259761,2	236274,1	23487,1
	– виплата пенсій	1375869,3	1303005,2	72864,8
	– пересилання відправлень «консигнація»	71394,3	81968,6	-10574,3
	– періодичні видання	304878,1	276420,9	28457,2
	– інші поштові послуги	239328,4	231472,0	7856,4
1.2	Фінансові послуги	531502	497243,3	34258,7
1.3	Торгівля	194580	188121,1	6458,9
1.4	Інші комерційні послуги	98458,7	88437,4	10021,3
1.5	Доходи від іншої операційної діяльності	67271,2	100128,8	-32857,6

Як бачимо з таблиці 1, доходи на деякі послуги пошти падають, і щоб зберегти свої позиції на ринку фінансових послуг Укрпошта розпочала пошук нових потоків збільшення доходів [8, с. 312]. Сьогодні ефективною є співпраця з Ощадбанком, хоча існує ще велика кількість банків. Але Ощадбанк, як і Укрпошта є державними підприємствами і пошта буде мати можливість акумулювати інвестиційний потенціал від свого розвитку у вигляді одержаних доходів від надання фінансових послуг [9, с. 65]. Сьогодні в Україні зареєстровано 174 банки. Протягом 2013 року чистий актив банківської системи України склав 16,9% або 182,4 млрд. грн. Власний капітал збільшився на 6,5% або 9,2 млрд. грн. Зобов'язання банків продемонстрували зростання на 6,7% (59,8 млрд. грн.) Головним чином за рахунок припливу клієнтських коштів, який за рік склав 15,0%, в той час як обсяги коштів, залучених на міжбанківському ринку, скоротилися майже втричі – на 28,3%, що дорівнює 47,2 млрд. грн., через зміни порядку відображення в бухгалтерському обліку окремих міжбанківських операцій [10]. Першу десятку самих надійних банків України наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

Рейтинг банків України.

№ з/п	Банк	Власний капітал, тис.грн.	Статутний капітал, тис. грн.	Нерозподілений прибуток, тис.грн.	Всього зобов'язань і капіталу
1	Приватбанк	20 108 558	16 352 079	1 778 179	202 551 282
2	Ощадбанк	18 565 643	15 537 900	1 202 885	92 319 845
3	Укрексімбанк	18 003 075	16 446 818	410 931	91 097 679
4	Укрсоцбанк	7 732 099	1 809 871	-24 422	37 328 519
5	Райфайзен банк Аваль	7 215 679	3 002 775	-86 419	44 803 687
6	Промінвестбанк	5 321 513	5 280 919	-4 985 551	40 236 687
7	Перший Український міжнародний банк	4 531 298	3 294 492	-235 816	34 959 081
8	Укргазбанк	4 414 992	9 662 758	-5 753 161	23 145 343
9	Альфа-банк	4 183 509	4 639 121	-906 108	28 496 249
10	Надра	4 031 367	3 890 363	-687 628	29 345 998

За характером своєї діяльності Ощадний банк, насамперед, традиційно займається роздрібними операціями, пов'язаними з організацією заощаджень населення. Пріоритетним для Ощадбанку є залучення грошових коштів і заощаджень фізичних і юридичних осіб та розміщення їх на комерційних принципах в інтересах вкладників Банку.

Банком здійснюється основний обсяг комунальних платежів та інших перерахувань громадян. Через установи Банку отримує заробітну плату понад 1 мільйон працівників господарських, профспілкових і громадських організацій, бюджетних установ, підприємців, орендарів і фермерів, отримують пенсії більше 1,2 млн. пенсіонерів, які складають 90 % тих, які користуються послугами банків. Установи Банку обслуговують 85,6 млн. рахунків своїх клієнтів, виконують операції в національній та іноземних валютах, обслуговують платіжні картки міжнародних систем, підтримують прямі кореспондентські відносини з 36 іноземними банками.

Ощадбанк є найбільшим оператором на ринку державних цінних паперів, емітованих Міністерством фінансів України [11]. Основні показники банку зображено в таблиці 3.

Таблиця 3

Основні показники банку

Показник	1 січня 2011 р.	1 січня 2012 р.	1 січня 2014 р.
Власний капітал, млрд. грн.	17,6	18,1	20,5
Обсяг кредитного портфеля, млрд. грн.	64,5	81,8	86,3
Обсяг залучених коштів клієнтів, млрд. грн.	32,3	38,7	45,5
Обсяг інших залучень, млрд. грн.	22,4	25,7	35,4

Укрпошта разом з Ощадбанком присутні майже в усіх населених пунктах, куди не наслідуються увійти інші фінансові структури. У пошти великий штат – приблизно 50 тис. чол. Це працівники, які знають своїх клієнтів і можуть здійснювати їх кредитування. Мова йде про видачу запозичень під стандартні програми: іпотека, покупка авто та ін. Сільському жителю досить важко самому одержати кредит, тому що його фінансовий стан підтвердити проблематично.

Об'єднавшись з Ощадбанком Укрпошта зможе надавати банківські послуги без спеціальної ліцензії, а буде достатньо звичайного договору або угоди. Позитивний досвід такого об'єднання існує у Швеції, Бельгії, Данії, Португалії та в інших країнах. Для держави об'єднання Ощадбанку й Укрпошти – це можливість одержати ліквідний об'єкт для приватизації з розгалуженою філіальною мережею та потужним фінансовим потенціалом. Для «Укрпошти» та Ощадбанку це шанс одержати ресурси можливого конкурента в багатьох секторах фінансового ринку. «Укрпошта» уже зараз надає ряд парабанківських послуг. Якщо врахувати, що значна частина відділень Ощадбанку перебуває в одному приміщенні з Укрпоштою, – вигода від злиття очевидна. SWOT-аналіз об'єднаної структури зображено в таблиці 4.

Таблиця 4

SWOT-аналіз об'єднання Укрпошти і Ощадбанку.

Сильні сторони	Слабкі сторони
Щільна мережа поштових відділень. Для розвитку поштово-банківських послуг не потрібно окремої спеціальної ліцензії. Співробітництво в області поштово-банківських послуг відбувається в рамках звичайної ліцензії на надання банківських послуг та окремих договорів і угод між банком і Укрпоштою. Одержання додаткових доходів від надання фінансових послуг. Підвищення рентабельності підприємства поштового зв'язку, особливо в сільських і віддалених регіонах.	Вихід з моди деяких поштових послуг. Немає спеціальної підготовки службовців. Укрпошта може втратити самостійність. Недостатня координація між фінансовими органами. Недостатність розвитку маркетингової діяльності у розвитку фінансових послуг.
Можливості	Загрози
Поява нових послуг на пошті. Переоснащення поштових відділень. Забезпечення доступу до банківських послуг в усіх регіонах України.	Конкуренція з боку телекомунікаційного оператора та інших банків.

Для державної поштової служби найпотужнішою зброєю в конкурентній боротьбі за банківський ринок є розгалужена мережа. В Укрпошти є відділення в регіонах, де не представлені банки – у великих селах, окремих СМТ, до того ж організація є агентом Пенсійного фонду з виплати пенсій для великої кількості пенсіонерів. В Укрпошти є надійна репутація держкомпанії,

якій населення довіряє набагато більше, ніж банківським установам. В кожному селі є багато лояльних пенсіонерів можуть забезпечити Укрпошті успіх на фінансовому ринку.

**Висновки.** Оператора поштового зв'язку розглянуто, як суб'єкт ринку фінансових послуг. Визначено, що Укрпошта є небанківською організацією з надання фінансових послуг, хоча майже 14% доходу отримує з надання фінансових послуг. Також обґрунтовано доцільність об'єднання Укрпошти з Ощадбанком.

У подальших дослідженнях планується сформувані можливі сценарії просування підприємства поштового зв'язку на ринку фінансових послуг, в тому числі модель інтеграції з Ощадбанком.

### *Література*

1. Материали 25-го всемирного поштового конгресса «Дохинская почтовая стратегия на 2013-2016 г.». – ВПС. – Конгресс-Док 16. – 45 с.

2. Горбеков Н.Б. Инновационные технологии модернизации системы почтовых услуг в регионе: концепция и механизм реализации: автореф. дис. канд. экономич. наук:08.00.05/ Горбеков Нюрлю Бекмурзаевич; Ростов на Дону, 2009. – 32с.

3. Захарченко К.В. Стратегічні орієнтири розвитку поштово-банківського бізнесу УДППЗ «Укрпошта» / К.В. Захарченко, Н.Ю. Потапова-Сінько // Розвиток методів управління та господарювання на транспорті: зб. наук. праць. – Вип. 33. – Одеса, 2010. – С. 183-197.

4. Мещеряков Г.Ю. Почтово-банковские услуги как перспективное развитие розничного бизнеса в Российской Федерации: автореф. дис. доктор экономических наук:08.00.10/Мещеряков Геннадий Юрьевич; Санкт –Петербург, 2010 – 23 с.

5. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» за станом на 20 липня 2005 р. // Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К.: Парламентське вид-во, 2005. – 32 с. /м. Київ, 12 липня 2001 року, № 2664-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2664-14>.

6. Захарченко К.В. Ефективність впровадження та розвитку фінансових послуг операторів зв'язку: тези магістерських робіт випускників 2007 року / К.В. Захарченко. – Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2007. – С. 92-94.

7. Гранатуров В.М. Аналіз конкурентоспроможності телекомунікаційних послуг: монографія / В.М. Гранатуров, С.П. Воробієнко; за наук. ред. проф. В.М. Гранатурова. – К.: Освіта України, 2009. – 254 с.

8. Мещеряков Г.Ю. Почтово-банковские услуги: история развития и современные перспективы. – М.: Финансы и статистика, 2007. – 312 с.

9. Князева Е.А. Кредитно-финансовое обеспечение инновационного развития предприятия почтовой связи // Матер. третьей междунар. науч.-практ. конф. «Современные проблемы инновационного развития государства». – Том 2. – Днепропетровск: ПДАБА, 2008. – С. 65–67.

10. Рейтинг банков Украины за 2013 год. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://forinsurer.com/ratings/banks/13/9/2>.

11. Информационный портал о банках Украины. Ощадбанк – финансовые показатели банка за 2013 год. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://www.bankstore.com.ua>.

1. Matery`aly 25-go vsemy`rnogo pochtovogo kongressa «Doxy`nskaya pochtovaya strategy`ya na 2013-2016 g.». – VPS. – Kongress-Dok 16. – 45 s.

2. Gorbekov N.B. Y`nnovacy`onnyye texnologiy`y` moderny`zacy`y` sy`stemy pochtovy`x uslug v regy`one: koncepsy`ya y` mexany`zm realy`zacy`y`: avtoref. dy`s. kand. ekonomy`ch. nauk:08.00.05/ Gerbekov Nyurlyu Bekmurzaevy`ch; Rostov na Donu, 2009. – 32s.

3. Zaxarchenko K.V. Strategichni oriyenty`ry` rozvy`tku poshtovo-bankivs`kogo biznesu UDPPZ «Ukrposhta» / K.V. Zaxarchenko, N.Yu. Potapova-Sin`ko // Rozvy`tok metodiv upravlinnya ta gospodaryuvannya na transporti: zb. nauk. pracz`. – Vy`p. 33. – Odesa, 2010. – S. 183-197.

4. Meshheryakov G.Yu. Pochtovo-bankovsky`e uslugy` kak perspekty`vnoe razvy`ty`e rozny`chnogo by`znesa v Rossy`jskoj Federacy`y`: avtoref. dy`s..doktor ekonomy`chesky`x nauk:08.00.10/Meshheryakoa Gennady`j Yur`evy`ch; Sankt –Peterburg, 2010 – 23 s.

5. Zakon Ukrayiny` «Pro finansovi poslugy` ta derzhavne reguluyuvannya ry`nkiv finansovy`x poslug» za stanom na 20 ly`pnya 2005 r. // Verxovna Rada Ukrayiny`. – Ofic. vy`d. – K.: Parlaments`ke vy`d-vo, 2005. – 32 s. /m. Ky`yiv, 12 ly`pnya 2001 roku, # 2664-III [Elektronny`j resurs]. – Rezhy`m dostupu do resursu: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2664-14>.

6. Zaxarchenko K.V. Efekty`vnist` vprovadzheniya ta rozvy`tku finansovy`x poslug operatoriv zv'yazku: tezy` magisters`ky`x robit vy`puskny`kiv 2007 roku / K.V. Zaxarchenko. – Odesa: ONAZ im. O.S. Popova, 2007. – S. 92-94.

7. Granaturov V.M. Analiz konkurentospromozhnosti telekomunikacijny`x poslug: monografiya / V.M. Granaturov, S.P. Vorobiyenko; za nauk. red. prof. V.M. Granaturova. – K.: Osvita Ukrayiny`, 2009. – 254 s.

8. Meshheryakov G.Yu. Pochtovo-bankovskiy`e uslugy`: y`story`ya rozvy`ty`ya y` sovremennyye perspekty`vy. – M.: Fy`nansy y` staty`sty`ka, 2007. – 312 s.

9. Knyazeva E.A. Kredy`tno-fy`nansovoe obespecheny`e y`nnovacy`onnogo rozvy`ty`ya predpry`yaty`ya pochtovoy svyazy` // Mater. tret`ej mezhdunar. nauch.-prakt. konf. «Sovremennyye problemy y`nnovacy`onnogo rozvy`ty`ya gosudarstva». – Tom 2. – Dnepropetrovsk: PDABA, 2008. – S. 65–67.

10. Rejty`ng bankov Ukray`ny za 2013 god.[Elektronny`j resurs]. Rezhy`m dostupu do resursu: <http://forinsurer.com/ratings/banks/13/9/2>.

11. Y`nformacy`onnyj portal o bankax Ukray`ny. Oshhadbank – fy`nansovyye pokazately` banka za 2013 god. [Elektronny`j resurs]. Rezhy`m dostupu do resursu: <http://www.bankstore.com.ua>.

*Рецензент Князєва О.А, д.е.н., професор кафедри ЕП та КУ Одеської національної академії зв'язку ім. О.С. Попова*

15.03.2014

УДК 627:339.92(477)

*Михайлюк Елена*

### **МЕХАНІЗМИ АКТИВІЗАЦІЇ ВНУТРІШНЬОГО ПОТЕНЦІАЛУ РОЗВИТКУ ПРИМОРСЬКИХ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ**

У статті висвітлюється стратегічна роль приморських регіонів для економіки України, аналізується сучасний стан соціально-економічного розвитку приморських сільських адміністративних районів, більша частина з яких відноситься до депресивних. Приморські регіони України відрізняються: статусом, спеціалізацією, рівнем соціально-економічного розвитку, інвестиційною привабливістю. Приморські адміністративні райони у більшості своїй є монофункціональними, де переважає розвиток АПК. Окрім сільськогосподарського виробництва, приморські райони займаються виловом риби і рекреаційною діяльністю. Пропонуються економічні, організаційні, правові механізми активізації розвитку внутрішнього потенціалу приморських регіонів. Рекомендується розвивати економічну діяльність за рахунок підвищення власного внутрішнього потенціалу: розвитку агропромислового комплексу з завершеними технологічними стадіями, впровадженню екологічно чистого виробництва; використанням кластерної моделі у туризмі, рекреації, виноробстві і рибному господарстві.

**Ключові слова:** приморські території, депресивні території, аквакультура, винний туризм, сільський (зелений) туризм, круїзний туризм, кластери.

*Михайлюк Елена*

### **МЕХАНИЗМЫ АКТИВИЗАЦИИ ВНУТРЕННЕГО ПОТЕНЦИАЛА РАЗВИТИЯ ПРИМОРСКИХ РЕГИОНОВ УКРАИНЫ**

В статье освещается стратегическая роль приморских регионов для экономики Украины, анализируется современное состояние социально-экономического развития приморских сельских административных районов, большая часть из которых относится к депрессивным. Приморские регионы Украины отличаются: статусом, специализацией, уровнем социально-экономического развития, инвестиционной привлекательностью. Приморские административные районы в большинстве своем являются монофункциональными, в них преобладает развитие АПК. Кроме сельскохозяйственного производства, приморские районы занимаются выловом рыбы и рекреационной деятельностью. Предлагаются экономические, организационные, правовые механизмы активизации развития внутреннего потенциала приморских регионов. Рекомендуется развивать экономическую деятельность за счет повышения собственного внутреннего потенциала: развития агропромышленного комплекса с завершенными технологическими стадиями, внедрением экологически чистого производства, использованием кластерной модели в туризме, рекреации, виноделии и рыбном хозяйстве.

**Ключевые слова:** приморские территории, депрессивные территории, аквакультура, винный туризм, сельский (зеленый) туризм, круизный туризм, кластеры.